

Ōrigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Hapanta Ta Hellēnisti Heuriskomena

Origenes

Coloniæ, 1685

Sectio secunda, continens, quidquid Origenismi caussa actum est à
Theophili dissidio cum Ægyptiis monachis & Johanne Chysostomo, ad
tempora Synodi Chalcedonensis

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79842](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79842)

ad Ctesiph, cap. 2. Et Augustinus libr. 2. de peccat. origin. adv. Pelag. & Cælest. refert in iudicio Episcopali Carthagine habito, quærenti Paulino Diacono Presbyterorum nomina, à quibus pestilentem suam doctrinam Cælestius accepisset, respondisse Cælestium: *Sanctus Presbyter Rufinus, Romæ qui mansit cum sancto Pammachio. Ego audiui illum dicentem quia tradux peccati non sit.* Idcirco Origeniani nominis invidiam in se conversam sentiens Pelagius, cum apud Innocentium Papam se purgaret, in Libello fidei præcipuos Origenis errores proterere se simulavit. Porro ut Origenianæ hæresi Pelagiana, sic

Nestoriana lues successit Pelagiana,

inquit Prosper in Epitaphio Nestorianæ & Pelagianæ hæreseon. Sed quoniam præter institutum nostrum est illarum historia, & aliorum laboribus jam satis illustrata, ad sequentia properamus.

XXIV. Obtritus plane ac pessundatus in Occidente videbatur Origenismus, cum ecce Aviti duo Hispani, Romam alter, alter Hierosolymam profecti, in patriam post reditum merces Origenianas intulerunt. Horum alter (is, ni fallor, qui Hierosolymam contenderat, quemque adisse Hieronymum in Palæstina degentem verisimile est) ab Hieronymo postulaverat, ut Origenis libros *ἀγαθῶν* sincere & fideliter conversos ad se mitteret; quod cum facile impetrasset, cavendosque errores per epistolam Hieronymus præmonstrasset, iis tamen implicari se & illud passus est; ac alterum quoque Avitum in easdem opinionationes pertraxit. Patriæ consulens Paulus Orosius, quam hæc, atque aliæ item hæreses pervadebant, Augustini opem oblato ipsi Commonitorio imploravit. Scripto statim ad Orosium Commentariolo adversus Priscillianistas & Origenistas, hæresin utramque Hispaniam infestantem proculcavit Augustinus; & in eximio præterea de Civitate Dei opere, quod tunc elaborabat, ut & in aliis quoque scriptioibus, cum Origenistis præliatus est. Quæstionem unam, quæ est de origine animarum, definire non ausus, Orosium in Palæstinam misit ad Hieronymum, quem disceptationis huius arbitrum esse voluit. Manifestum itaque ex eo est, merito inter supposititia & Augustino perperam adscripta rejici libellum de Deitate & Incarnatione ad Januarium, qui habetur in Appendice quarti Tomi: quippe qui Origenianis fere panis confusus & confarcinatus est.

Circa idem tempus Semipelagianæ hæresi robur Johannes Cassianus in Galliis conciliabat ex Origenis scriptioibus, cuius è contrario nomen Vincentius Lirinensis ibidem traducebat: in Commonitorio siquidem priore adv. Hæres. cap. 23. dum ostendere conatur errorem Origenis Ecclesiæ Dei offensionem fuisse, postquam præclaras illius dotes multis dilaudavit: *Eo, inquit, res decidit, ut tanta personæ, tanti Doctoris, tanti Prophetæ non humana aliqua, sed ut exitus docuit, nimirum periculosa tentatio plurimos à fidei integritate deduceret. Quamobrem hic idem Origenes tantus ac talis, dum gratia Dei insolentius abutitur, dum ingenio suo nimium indulget, sibi que satis credit, cum parvipendit antiquam Christianæ religionis simplicitatem, dum se plus cunctis sapere præsumit, dum Ecclesiasticas traditiones, & Veterum magisteria contemnens quædam Scripturarum capitula novo more interpretatur, meruit ut de se quos, Ecclesiæ Dei diceretur: Si surrexerit in medio tui Prophetæ, & paulo post: Non audies, inquit, verba Prophetæ illius. Vere non solum tentatio, sed etiam magna tentatio, deditam sibi atque in se dependentem Ecclesiam admiratione ingenii, scientia, eloquentia, conversationis & gratiæ, nihil de se suspicantem, nihil verentem, subito à veteri religione in novam profanitatem sensim, paulatimque traducere.* Tum Lectores monet, etiamsi corrupti sint libri Origenis, quod non diffitetur, sub ejus tamen nomine venditari, & ad insinuandos errores tantum nomen valere posse. Ita renascentis Origenismi propaggines in Occidente elix sunt. Sed & iterum ibidem, iterumque sunt contrax, ut in sequenti Sectione ostendemus.

SECTIO SECUNDA.

I. Theophilus Alexandrinus Monachos quosdam Nitrienses vexat, II. & afflicto ipsis Origenismo Origenistas una infestat. III. Aliæ dissidii huius causæ proferuntur. Synodus Alexandrina Origenistas damnat, quos Theophilus ex Ægypto deturbat. IV. Æquum de his concertationibus Posthumiani iudicium. V. Theophilus factum approbat Anastasius, Epiphanius, & Hieronymus. VI. Utris plus adhibendum in hac historia fidei, Palladius, Socrati, Sozomeno, Georgio Alexandrino, Anonymo vitæ Chrysostomi scriptori, & Symeonem Metaphrastæ, an Epiphanius, & Hieronymus, disquiritur. VII. Theophili Synodicam Epistolam & Paschales quatuor convertit Hieronymus. VIII. Queritur, utri prius Constantinopolim profecti sint Origenistas, an Theophili legati. IX. Origenistas benigne excipi.

A excipiunt *Johannes Chrysostomus*, & *Eudoxia*, X. *Synodum in Cypro ad-versus Origeni-*
stas cogit *Epiphanius*. XI. *Theophilenses legati* & *Origenista* apud *Imperatorem* mutuo se
accusant. XII. *Epiphanius Constantinopolim* appellit, & *Chrysostomum* male habet. XIII.
altercatur cum *Eudoxia*, deinde *Cyprum* repetens fato concedit. XIV. *Rei gesta summa* re-
petitur ex *Polybiote* teste oculato. XV. *Constantinopolim* ad-venit *Theophilus*, & *Concilia-*
bulum cogit ad *Quercum*. XVI. Accusatur *Chrysostomus*. XVII. *Actorum Pseudosyno-*
di ad *Quercum* habitæ fides exploratur. XVIII. *Crimine* liberantur *Nitrienses*, & in gra-
tiam cum *Theophilo* redeunt. XIX. Exaucloratur *Chrysostomus*, & in exilio diem multo post
B obit. XX. In *Chrysostomi* defuncti nomen grassatur *Theophilus*, renitente *Isidoro Pelusiota*.
XXI. *Chrysostomum* prosequitur laudibus *Synesius*, probis *Hieronymus*. XXII. *Origenia-*
nos libros leſtitat *Theophilus*: XXIII. Diem claudit: succedit *Cyrillus*, & a vunculi ini-
mitias persequitur, sed ab *Isidoro* reprehensus factum mutat. Scribit ad-versus *Origenem*
Hammon Fladrianopolitanus. XXIV. *Johannis Hierosolymitani*, & *Hieronymi* obitus.
Male audit *Origenis* doctrina in Oriente & Occidente: XXV. *Suos tamen fautores* habet
Philastrium, *Theodoretum*, *Socratem*, *Sozomenum*, *Sidonium*, *Auctorem Prædestinati*, &
Eutychetem.

C
I. HÆC dam in Occidente gererentur, longe graviore tumultu Orientis Eccle-
sias Origenismus quatibat. Cujus intermissam vitandæ confusioni historiam
repetemus. Postquam *Isidorus* ille, quem a *Theophilo* ad sedandas *Johannem*
inter, & *Epiphanium* ac *Hieronymum* controversias submissum diximus, *Alexandriam*
regressus est, urgere *Theophilum* non destiterunt *Epiphanius* & *Hieronymus*, ut cum
Origenistis Marte aperto ipse quoque præliaretur. Detrectabat ille pugnam, rogante præ-
sertim *Epiphanio*, erga quem *Anthropomorphitarum* hæreseos sibi suspectum male affe-
ctus erat. Mox autem ut ad Ecclesiæ causam privata odia accesserent, statim ad-versus Ori-
genis assecclas classicum cecinit. Obscura certe est & implicata temporum illorum hi-
D storia, quamque nonnisi a *Palladio*, *Socrate*, & *Sozomeno*, ætatis hujus proximis petere pos-
sumus; quamvis prioris auctoritatem minuerit apertus Origenismi amor, alios aliarum
hæreseon stultitiam merita pene exstimatione fraudarit. Cur itaque Origenistas insecta-
retur *Theophilus* causam hanc fuisse tradit *Socrates*. Quæsitum in *Ægypto* non multo
ante fuerat, Deusne corporeus esset, & humanam formam gerens, an penitus incorporeus.
Multi, ac simplices præsertim *Monachi* Deum humano habitu præditum fingeant,
unde *Anthropomorphitæ*, sive ut loquitur *Epiphanius* *Scholasticus* in *Tripartita Historia*, *Tripart.*
Humaniformiani dicti sunt, plures contrariam sententiam sequebantur. Hos inter erat
Theophilus, qui cum opinionem suam in *Epistola* quadam *Pachali*, cujusmodi *Epistolam*
de more quotannis scribebat, prodidisset, eaque ad *Ægyptios* *Afcetas* fuisset perlata, ita
E excanduerunt illi, ut *Theophilum* ab Ecclesiâ expellendum censerent. Scetinos *Mo-*
nachos reliquis sanctitate præstantiores & doctrina hanc repudiassent omnes *Epistolam* præ-
ter unicum *Abbatem Paphnutium*, literis tradidit *Cassianus*. E reliquis vero per *Ægy-*
ptum sparsis *Monachis* plurimi manu facta advolant *Alexandriam*, & de interficiendo
Theophilo cogitant. Ille stolidos homines astu tractavit, & ingruentes compeſcivit ambiguo
hoc dicto: *Sic ego vos vidi, quasi faciem Dei*, quo quondam *Iacob Esau* fratrem suum delinivit,
ut est *Genes.* 33. v. 10. Placati illi unum id præterea postulant, uti damnaret *Origenis* libros,
quorum nonnulli a Deo corpus abjudicabant: Ego vero, inquit, hominis istius lucubrati-
ones, & quæ eas probat, averſor. Atque hoc sine ſtetisset controversia, nisi statim nova de cau-
sa recruduisset.

F Præerant *Ægyptiacis* monasteriis viri quatuor pietate nobiles, *Dioscorus*, *Ammo-*
nius, *Eusebius*, & *Euthymius*, germani fratres, statura proceri, ideoque *Longi* cognominati:
quod etiam cognomen habuisse ipsorum partiarum *Isidorum* conſpicere licet ex isto *Hie-*
ronymi *Epist.* 61. ad *Pammach.* cap. 15. Et tamen iste *Hieronymus* cum pannosa turba & sordi-
datus gregibus, quid *Isidoro* illi fulmineo ausus est respondere? At ne forte ille non crederet, & oppri-
meret eos præsentia & mole corporis sui, &c. Cum fratres illos percharos haberet *Theophi-*
lus, *Dioscorum* *Hermopoleos* constituit *Episcopum*; duos autem invitos apud se detinuit.
Atque hanc quidem vitam, desiderio licet monasticæ vitæ tabelcentes, tolerabant, quoad
perspecta *Episcopi* avaritia, hominem exosi, rursum in solitudinem post triennium seces-
serunt. Causa secessus cognita, pessima quæque minatus est illis *Theophilus*, ipsumque
Dioscorum invitum habuit. Cum ergo *Anthropomorphitis* infensos ipsos ex mutuis con-
dd gref-

gressibus agnovisset; apud simplices quosdam & indoctos monachos, quos hæreseos hujus A affines esse sciebat, Anthropomorphitam se professus, Dioscorum cum fratribus in contraria esse secta monuit, & corpus Deo detrahare, Origenem sententiæ hujus patronum secutos. In fraudem his sermonibus illecti boni homines Dioscorum, ipsiusque asseclas vehementer avertati, invidioso Origenistarum nomine infamantes traduxerunt: cum eos è contrario adverterant, pauciores quidem numero, sed doctrina & usu rerum peritiores, Anthropomorphitas appellarent, ita seditionibus inter se agitati conflictabantur. At Theophilus privatas injurias persequens, Origenistarum tumultus obtendit, & Nitriæ occupato monte, Anthropomorphitis monachis arma subministrat, Dioscori monasterium incendit, qui cum fratribus abditus puteis vix ingruenti cladi se subduxit.

Polybius Rhinocorurorum Episcopus, Epiphaniæ discipulus, ipsiusque vitæ scriptor, tres B duntaxat numerat Longos fratres, Heracleonis filios, qui Alexandria cum imperio præfuerat, Theophilo amicitia conjunctos, ab eoque in urbem è monasteriis per fraudem deductos, majorem creatum ait Episcopum, alios Diaconos, & Ecclesiæ cæconomos. Narrat deinde hoc munere per triennium functos, renitente Theophilo in pristinam solitudinem concessisse; ægre id tulisse Theophilum, ipsosque communione privasse; ad quam cum sese admitti frustra rogarent, Chrysostomum interpellasse ea sibi ut restitueretur; postulasse id à Theophilo Chrysostomum, nec impetrasse, eosque tandem Theophili censura liberasse: hinc exorta inter utramque dissidia.

II. Igitur ad graviorem Dioscoro, ipsiusque focis conflandam invidiam, singulari ver- G sutia Theophilus Origenistarum causam cum ipsorum causa conjunxit. Cum enim jam vulgo male audire sectatores Origenis intelligeret, clarissimosque partis illius consecratos à Nitriensibus Monachis subornatos produisse, Nitriamque præcipuum Origenismi domicilium haberi, cumque adversus eos ab Epiphania & Hieronymo instigaretur; non ejus defensores dogmatis, quod Deum incorporeum statuit, quodque ipse antea propugnauerat, & adhuc etiam pro vero habebat, vexare hujus doctrinæ gratia aggressus est, sed ipsis famosam Origenistarum appellationem vir acutus affinxit, quo Origenismi adversarios sibi demereretur, & adversum illos concitaret. Et levi sane argumento impositam illis Origenismi calumniam approbavit, eo scilicet quod sententiæ hujus assertor esset Origenes, quæ corpoream à Deo molem segregat. Atque eo facilius id persuasit, quod ad eos, uti mox dicemus, confugisset Isidorus, quem acerrimum doctrinæ hujus patronum fuisse D jam supra ostendimus. Origenismi ergo causam postquam semel obduxit iracundiæ suæ, Origenistas omnes infectari necessum habuit: quamobrem referta hoc hominum genere Nitriæ ac cetera percuratatum, una cum Dioscoro Origenistas omnes illinc exturbasse verisimile est.

III. Scetinis, seu Nitriensibus monachis (utrovis enim modo vel à Nitria monte, vel à Sceti regiuncula dici possunt) alia etiam causa Theophili consecraverat odium. Hunc inter & Petrum Alexandrinæ Ecclesiæ Archipresbyterum simultas intercesserat. Hinc infensus Petro Theophilus admittam ab eo questus est ad mysteriorum communionem mulierem quandam Manichæa lue infectam, priusquam nuntium hæresi remisisset. Factum fuisse id juxta Ecclesiæ consuetudinem, & ex Theophili sententia, Petrus respondit, & testimonio confirmavit Isidori, supra à nobis memorati, viri gravis, & quem post Nectarii obitum ad Constantinopolitanam sedem evehere Theophilus studuerat. Hic graviter succensens utrumque Ecclesiæ expulit. Rem ita à multis narrari refert Sozomenus: at aliter à viro cum Monachis illis conversari solito accepisse se dicit; duas nempe causas habuisse Theophilum, cur Isidorum infectaretur, aliam Isidoro & Petro communem, quod testificari recusassent Theophili sororem heredem fuisse scriptam; aliam Isidoro peculiarem, quod cum pauperum gereret curam, erogatas in eos pecunias Theophilo in extruendis Templis abstumere volenti dare renuisset. Simile quid habet Palladius; seu quisquis scriptor est vitæ Chrysostomi, nam de Auctore non constat apud omnes; qui & alia multa congerit, quæ ab aliis præterita à nobis quoque prætermittuntur. Gravissima vero hic est Anonymi cujusdam, à quo Chrysostomi scripta est vita, quam in octavum Tomum Operum ipsius conjecit Savilius, & Symeonis Metaphrastæ hallucinatio, qui Isidorum illum cum Isidoro Pelusiota confundunt: nisi forte priorem hunc Pelusiorum quoque fuisse dicat aliquis, cum Alexandrinus tamen vulgo dicatur. Sed Sozomenum audire pergamus. Expulsus Isidorus Scetin apud monachos concessit. Adit continuo Theophilum Ammonius, postulatque ut in communionem Isidorum admittat: tergiverante Theophilo instabat Ammonius, & quos sibi itineris socios adjunxerat; adeo ut perterrefaciendis aliis, & à se amovendis unum ex ipsis in carcerem detraxerit Theophilus. Illum reliqui subsecuti in eandem custodiam fraude ingressi sese sponte incluserunt, quoad universos dimississet. Cujus rei tanta apud eum fuit indignatio, ut cum præ quiete & monasticæ vitæ studiis

A diis reliqua omnia eos postputare sciret, his ipsos intercluserit, concitatis subdole diffidiis, turbata pace, & monasteriis igne ferroque vastatis. Addit Palladius oranti Ammonio & Ildori partes agenti ferreum torquem propriis manibus iniecit Theophilum, pugnis maxillas & oculos contudisse, hac ingesta & repetita voce: *Hæretice, anathematiza Origenem.* Ut ut est, constat Episcoporum Synodum Alexandriae coegisse Theophilum anno Christi 399. damnatosque uno ore Origenistas è Nitriæ monte, ut supra narratum est, exegisse: accedente Imperatorum auctoritate, qui ex Ægypto ut pellerentur scriptis datis iusserant. Synodice huius Concilii Epistolæ fragmenta quadam in Epistola ad Menam Justinianus servavit. Adjiciunt ad superiora Georgius Alexandrinus, & Symeon Metaphrastes, finibus suis extorres monachos Alexandriam pervenisse, & miserabili eorum habitu ita com-

motam fuisse plebem, ut Theophilum latitantem ad necem deponere, visque Prædiciis adhortationibus sedaretur. Digressi ex Ægypto Origenistæ Hierosolimam ad Johannem urbis antistitem confugunt, quem antea partibus suis faventem cognoverant. Sylvanum eum perperam appellant Georgius Alexandrinus, & alter Anonymus scriptor vitæ Chrysostomi, & Symeon Metaphrastes. Nam anno 386. in Hierosolymitano Throno sedisse Johannem, obisse vero anno 416. demonstrat Baronius: Hierosolimam autem anno 399. Origenistæ, ut dixi, confugerunt. Submissis continuo in Palæstinam legatis Prisco & Eubulo, Hierosolyma quoque & proximis locis eos expelli curat Theophilus, nusquam repugnante Johanne. Horum conjecturam capimus ex Epistola 70. Hieronymi. Scythopolim Origenistæ numero circiter octoginta perveniunt. In his Diolcorus, Ammonius, Eusebius, Euthymius, Hierax, Isaac duo, & Ildorus. At cum ad Imperatorem Arcadium, & Archiepiscopum Johannem delectos è Nitria Monachos, Origenistis infensos, aliosque Constantinopolim allegasse Theophilum accepissent, qui pro se causam dicerent, eodem ipsi ad diluendas Theophilæ aculationes suasque res procurandas profecti sunt.

IV. Per idem tempus quo hæc agebantur delatus est in eas oras à Gallia Posthumianus. Narrat ille apud Sulpitium Severum fœdas Episcopos inter & Monachos concertationes intercessisse, quia congregati in unum sæpius Sacerdotes frequentibus decrevisse Synodis videbantur, ne quis Origenis libros legeret aut haberet, qui tractator sacrarum Scripturarum peritissimus habebatur: censuisse Episcopos, libros Origenis, quod sparsis huc illucque erroribus scaterent, penitus esse respuendos; contra pertendisse Monachos, quidquid inerat errorum, ab Hæreticis fuisse insertum; nec propter ea quæ in reprehensionem merito venirent, reliqua esse damnanda. Hinc ortam seditionem: ex quo contentiosum & pugnax cervicosorum Origenistarum ingenium arguas; qui cum Episcoporum auctoritate reprimi non possent, assumendum fuisse Præfectum, ab eoque in fugam coniectos Monachos ita dispersos esse, ut propositis Edictis nullibi consistere linerentur. Addit postea: *Sed tamen si ille error est, ut ego sentio, si hæresis, ut putatur, non solum reprimi non potuit multis animadversionibus Sacerdotum, sed nequaquam tam late se potuisset effundere, nisi contentione crevisset.* Denique nec Episcoporum severitatem, nec Monachorum perduellionem probare se dicit. Quod mihi sane valde probatur iudicium; nam nimis severe in Origenistas à Theophilo consultum est; sed gravius tamen peccasse videntur Monachi, à quibus tam præfracte Episcoporum auctoritas effundata est.

V. Anastasium interim summum Pontificem per Synodicam Epistolam reigestæ certior fecit Theophilus, ac alios item Episcopos, sed Epiphanium potissimum, ad quem scripsit in eam sententiam, se Origenis colubros Evangelico ense truncasse, & secundum Nitriæ Monachorum agmen contagione pestifera liberasse; jam vero esse operum ipsius Epiphanii, Cyprios Episcopos congregare, & dare negotium, ut *Origenes nominatim, & nefaria hæresis condemnentur*; deinde vero Synodicas Epistolas ad se, & ad Johannem Chrysostomum, aliosque Episcopos mittere; fuisse perlatum ad se Origenistas ex Ægypto dejectos navigasse Constantinopolim; curet igitur ut Hauriæ, & Pamphiliæ, vicinarumque Provinciarum Antistites operas suas ad extirpandum Origenismum conferant: virum aliquem industrium Constantinopolim mittat, qui illuc quæ gesta sunt, referat; summam esse apud omnes in Ægypto ob profligatam hæresin lætitiā. Notari obiter velim ioculare Guidonis Carmelitæ errorem, qui Theophili verba, quibus Origenis colubros se Evangelico ense truncasse apud Epiphanium jactabat, perperam interpretatus, questum id fuisse scripsit Theophilum, quod membra sibi ferro truncarent Origenistæ, ut haberentur humiles & religiosi. Mox ut Synodicam Theophili Epistolam accepit Epiphanius, ad Hieronymum continuo remisit, aliamque adjecit de suo, in qua sic illum affatur: *Scito, fili charissime. Amalec usque ad stirpem esse deletum, & in monte Raphidim erectum trophaum crucis. Etenim quomodo porrectis in alium Moysi manibus, vincebat Israel; Sic Dominus confortavit famulum suum Theophilum, ut super altare Ecclesiæ Alexandrinæ contra Origenem vexillum poneret, & impleretur in eo quod dicitur: Scribe signum hoc, quia delebo funditus Origenis hæresin à facie terræ cum ipso Amalec.*

Georg. Ad
lex. in vit.
Chrys. 638.
Anonym.
cap. 89.
Sym. Met.
in vit.
Chrys.

Guid. in
Summa de
Hæresib. in
Hæres. Orig.

Quo argumento ad Epiphanium scripserat Theophilus, eodem propemodum scripsit ad A Hier. Ep. 71 Hieronymum; cui hierespondens: *Vox, inquit, beatitudinis tua in toto orbe pertonuit, & cunctis Christi Ecclesiis letantibus Diaboli venena siluere. Nequaquam amplius antiquus serpens sibilat, sed contortus & evisceratus in cavernarum tenebris delitescens Solem clarum ferre non sustinet, qui quidem super hac re, & antequam scriberes, ad Occidentem Epistolas miseram, ex parte Hæreticorum strophas meæ lingue hominibus indicans. Ex dispensatione Dei factum puto, ut eo in tempore tu quoque ad Anastasium Papam scriberes, & nostram dum ignoras sententiam roborares. Et paulo post: Vincentius Presbyter ante biduum quam hanc Epistolam darem, de Vrbe venit, & suppliciter te salutat, crebroque sermone concelebrat Romam, & totam Italiam tuis post Christum Epistolis liberatam: cura nimirum Anastasii Papæ, à quo, ut superiore sectione dictum est, profligatus fuerat Origenismus. In alia ad eundem Epistola, Priscum & Eubulum à Theophilo in Palæstinam legatos narrat dispersos regulos, Origenistas nimirum, usque ad suas latebras fuisse persecutos; gaudere omnes ob partem ab Hæreticis victoriam: *Maeste virtute, inquit, maeste zelo fidei, ostendisti quod huc usque taciturnitas dispensatio fuit, non consensus.* Postremo Johannem Hierosolymitanum ob susceptum Origenistam quendam, atque Theophili literas accepisset, excusat his verbis: *Super susceptione cuiusdam non debes contra Urbis hujus dolere Pontificem, quia nihil tuis literis præcepisti: & temerarium fuit de eo quod nesciebat, ferre sententiam: tamen reor illum nec audere, nec velle te in aliquo ledere.* Quibus non Johannem Hierosolymitanum, sed Chrysostomum notari putant nonnulli: sed non persuadent, nam unum quendam susceptum dicit Hieronymus, at quinquaginta Chrysostomus suscepit. Deinde cum ait Hieronymus, *Urbis hujus*, utram potius videtur significare Constantinopolim tot mansionibus distitam; an Hierosolymam cujus in vicinia hæc scribebat? Omnino certe Hierosolymitanus Johannes videtur intelligendus. Ex his suspicari licet deferuisse aliquantulum hoc tempore ipsius cum Hieronymo simulates, (quas rursus tamen redintegratas fuisse inferius ostendimus,) & aliquantum de amore suo adversus Origenem remisisse; vel sententiam certe suam dissimulasse. Quod ut suspicer, facit illud Theophili in alia ad Hieronymum Epistola: *Atque utinam apud vos quoque deponerent hypocrisis, qui occulte dicuntur subnere veritatem, de quibus non bene sentientes in iis regionibus fratres hæc me scribere provocarunt.* Addit Theophilus fugatis Origenistis ad pristinam tranquillitatem monasteria Nitriæ rediisse. Audientibus præterea Hieronymus, dum aliquanto post ad Pammachium & Marcellam scribens: *Vbi nunc est, inquit, coluber tortuosus? ubi venenatissima vipera? Prima hominis facies utero commissa luporum? Vbi hæresis quæ sibilabat in mundo? & deinde: Oppressa est ejus (Theophili) auctoritate & eloquentia, & in marem Dæmoniorum spirituum de terra loquitur: nescit enim eum qui desursum veniens ea loquitur quæ sursum sunt. Queritur postmodum tantis simulationibus uti solitos Origenistas, ut vix à Catholicis internoscerentur: tum subdit: *Quid opus est obsidere Propontidem, mutare loca, diversas lustrare regiones, & clarissimum Pontificem Christi, ejusque Discipulos rabido ore discerpere. Si vera loquimini, pristinum erroris ardorem ardore fidei commutate.* Demum Paschales Theophili Epistolas, quibus Origenismus obteritur à toto Oriente cum admiratione suscipi, & prædicari denuntiat.**

VI. Prolixe hæc à me notata sunt, ut cum auctoritate Palladii, Socratis, Sozomeni, Georgii Alexandrini, Anonymi alterius qui Chrysostomi vitam in literas retulit, & à Savilio editus est Tom. 8, Chrysost. & Symeonis Metaphrasta, Lector æquus Epiphani & Hieronymi auctoritatem componat, & quam diversa de Theophili & Origenistarum dissidio senserint, cognoscat. Illi summam pietatis, sanctitatis, & mansuetudinis laudem Origenistis tribuunt: hi versipelles, refractarios & pertinaces eosdem fingunt. Illi Theophilum iracundum, impotentem, iniquum, pecuniæ cupidum, pronum in vindictam, privatis injuriis Dei causam falso obtendentem exhibent: hi zelo fidei ardere eundem, polleere prudentia, Moysis virtutem referre dicunt. Quod si res ita fuissent gestæ, ut à Palladio narrantur, num præsentem Posthuvianum, & Epiphanium ac Hieronymum in vicinia positos latere potuissent? num insontes ac pios homines præter fas sedibus suis exterminatos conviciis ipsi quoque lacerassent? num Theophili perulantia consentissent? num ferocitatem ejus ac sævitiam laudassent, & laudando auxissent? Quod si è contrario falsa de Origenistis, & Chrysostomi causa prodidisset literis; an de ipso pronuntiasset Photius: *ὅτι ὁ ἁγὸς ἐν ὁποῖον καλῶς τε καὶ ἰσχυρὰς μὲν τὰ θεῖα καὶ χρυσόστομος ἀνέχεται. Dialogico ipsum charactere pulchre ac diligenter res Chrysostomi descripsisse? Equidem & jam supra dixi, & nunc quoque pronuntio duplicis fuisse generis Origenistas, Orthodoxos & Heterodoxos; quos cum ab invicem fecernere in promptu non esset, utrosque indiscriminatim Theophilum divexasse; eandemque ob causam utrosque indiscriminatim Johannem Chrysostomum fovisse: hinc nonnullos factum Theophili heterodoxos insectantis probasse; aliis Orthodoxos male haberi douisse. Theophilum præterea judicio fuisse præcipiti, & animi affectibus nimium obtemperasse si negarem, reclamaret Chrysostomus, in quem impotenter defecit;*

A viit: reclamaret & Paulus ille Episcopus, quem post flagella, carcerem, & metalla, à Theophilo, non propter Origenismum, sed alias ob causas ex Ægypto eliminatum Hieronymus transeuntem hospitio suscepit, & ut per Imperiale scriptum restitueretur, laboravit. Privatis proinde causis ad carpandos Origenistas adductum fuisse veri mihi videtur perquam simile. & vindictæ suæ Origenismum subdole prætexuisse: Epiphanium vero & Hieronymum, rem ipsam Ecclesiæ perutilem, Origenismi scilicet extirpationem spectasse, causas ipsas insuper habuisse. Quæcunque certe res Theophilum impulerit, constat legitimæ Synodi decretis Origenistarum errores fuisse rescissos; ac non tantum fortasse Theophili, quantum Synodi auctoritati Hieronymum & Epiphanium tribuisse.

VII. Porro non Synodicam duntaxat Theophili Epistolam, datam anno Christi 399. sed B Paschales etiam quatuor, annis 400. 401. 402. 403. 404. scriptas, Hieronymus Latinitate donavit, ut quæ iis coninebatur Origenis damnatio, latius, & in Occidente potissimum pervulgaretur. Pervenerunt ad hanc ætatem posteriores tres, prior cum Synodica intercidit; in quibus depravata aliqua ab Hieronymo cum ipsius advertarii jactassent, sese in Epistola 78. ad Pammachium & Marcellam, cum ad eos posteriores Paschales mitteret, luculenter purgavit.

VIII. Jam vero rerum seriem persequamur. Diximus Constantinopolim profectos esse Origenistas, postquam eodem legatos à Theophilo missos acceperunt. Falso id à Palladio, & Sozomeno confictum arguit Baronius ad A. 400. cap. 61. nec quenkum illuc ante legasse Theophilum contendit, quam eodem abiisse Origenistas intellexit. Falsum quoque esse C vult, inter Origenistas fuisse Isidorum; id licet præter Sozomenum Socrates asseveret. Nittur Baronius Theophili ad Epiphanium Epistola, quæ est inter Hieronymianas 67. Sic habet illa: *Didici enim quod calumniatores veræ fidei, Ammonius, Eusebius, & Euthymius, novo pro heresi furore bacchantes, Constantinopolim navigarint: ut & novos, si quos voluerint, decipiant, & veteribus suæ impietatis sociis jungantur.* Nulla hic Isidori mentio: certe neque Dioscori, nec aliorum quinquaginta, quos illuc perrexisse tradit Palladius. Quasi vero nomina singulorum per censere Theophilus instituerit. At deinde Theophilus: *Et ut celerius nostra Constantinopolim scripta perveniant, mitte industrium virum, & aliquem de clericis, sicut & nos de ipsis Nitriæ monasterii patres Monachorum, cum aliis sanctis & continentissimis viris misimus, qui possint cunctis in præsentia docere quæ gesta sunt.* Ex his effici putat Baronius ab Epiphano, non autem D tem à Theophilo tunc legatum fuisse missum Constantinopolim; Theophilum autem quosdam à Monachis Nitriensibus alio ablegasse. Sane id ex Epistolæ verbis non cogitur: imo vero rogat Epiphanium Theophilus, ut aliquem mittat Constantinopolim, sicut à se Nitrienses monachi missi sunt: quo missi? nempe quo aliquem mitti vult ab Epiphano, Constantinopolim: nam quid aliud verba sonant? Quod autem peregrina communione eos exceperit Chrysostomus, inde concludit Baronius Synodi Alexandrinæ literas illuc nondum fuisse perlatas; alioqui damnatos & proscriptos Monachos minime fuisse excepturum. Ut id detur, quod negari tamen potest, nam damnationis causam certum est licere inquiri, non inde sequitur Constantinopolitanum iter prius suscepisse Nitrienses Origenistas, quam legatos suos eodem Theophilus misisset. Probabile quippe est Theophili legatos provincias multas E adivisse, disseminandarum Præsulis illius Synodicarum literarum gratia, proindeque serius Constantinopolim easdem importasse; cum interea discessione illorum audita, nullam interponentes moram, magnis itineribus illuc contendissent Origenistæ; & qui serius suscepant iter, maturius illud confecerint.

IX. Constantinopolim delati Origenistæ supplices accidunt ad genua Johannis, postulantque ut opera ipsius & auctoritate Theophili adversum se iracundia sedetur, & Ægyptum redeundi sibi copia fiat; quod si reverentia aut metu Theophili, ab ipso quoque, quemadmodum & ab aliis Episcopis repellantur, Imperatoris opem se denique imploratos. Compositus ad miserationem cominorandam virorum habitus Chrysostomo lacrymas excussit. Benigne itaque ipsos alloquitur, jubet causam adventus sui sileant, de ipsorum restitutione sese cum Theophilo per literas acturum, in Templo interim, cui nomen Anastasis, sedem ac mansionem figant. Paruerunt illi, & vitæ necessaria partim propriis ipsi manibus, ut mos erat Monachorum, partim religiosarum mulierum liberalitate compararunt, ac Olympiadis potissimum, quæ post obitum Nebridii conjugis creata Ecclesiæ Constantinopolitanæ Diaconissa, peregrinos hospitio excipere, & facultatibus suis fovere solebat. Publicarum his precationum communionem concessit Chrysostomus, ad Sacramentorum usum non admisit, nondum cognita ipsorum causa; cum præsertim Clericos quosdam à Theophilo jam ante aliis de rebus Constantinopolim missos acceperat Johannes, iique super rebus Monachorum interrogati magnam illos injuriam sustinuisse quidem dixissent, sed ad communionem tamen neutiquam eos admitti postulassent, ne Theophilo res ea foret offensionis. Scribit ad Theophilum Chrysostomus, rogatque ut restitutos Origenistas

genistas in communionem admittat: sin iudicio contendere malit, necessarios mittat qui a res ipsius procurent. Non rescriptit ille, quosdam è suis illuc allegasse contentus, *libellos ut porrigerent admonens*, inquit Palladius, *quos more solito ipsis dictaverat, apertum quidem & expressum mendacium continentes, variis calumniis opertum & obumbratum: & cum non posset illorum vita derogare, facit ut intra Palatium quasi Magi notarentur.* Subdit postmodum advertentes Origenistas nihil se profecisse, *plerosque in dignitatibus constitutos adduxisse secum, omnes anathematizasse haresin.* Tum deinde collectas adversus Theophili tyrannidem accusationes, & in libellum coniectas Johanni frustra illos ab incepto revocanti tradunt. Monet ille Theophilum constare adversum se accusationis. Rescribit Theophilus vetitum esse Nicænis Canonibus, ne quis Episcopus dere extra ditionem suam posita iudicet: se, si in jus vocandus sit, ab Ægyptiis Episcopis esse iudicandum. Ad hæc permovebatur falsis rumoribus; Sacramentorum communionem Origenistas concessisse Johannem, & animo esse ad ferendas ipsis supplicias parato. Quare ad Episcopos mittit literas quaquaversus, Johannem dignitate & Episcopatu evertere, & Dioscorum cum fratribus ac locis ulcisci omni modo satagens, consilium tamen caute occultans, Origenis libros solummodo carpens.

Si quis Origenistas à Johanne exceptos fuisse miretur, magnam apud omnes Nitriensium monachorum existimationem fuisse meminerit; & Chrysostomo jam inde notas esse Theophilum artes, cum Isidorum in Constantinopolitanam sedem intrudere, & quo minus ad eam exequeretur Johannes impedire conatus est. Præterea Origenianos errores publice detestati fuerant Nitrienses: hinc valde suspecta illi Theophili criminatio. At nec dum satis adverterat pius Antistes simulationes Origenistarum, quibus objectos errores juramento diluere proclive erat. Notanda hæc Hieronymi Epistol. 65. ad Pammach. & Ocean. cap. 1. *Faciam quod solum carere, ut sacra eorum atq; mysteria in publicum proferam, & omnis prudentia eorum, qua nos simplices ludunt, in propatulo sit; & qui neganti voci non credunt, credant saltem arguenti stylo.* Hoc enim vel maxime carere, ne quando contra auctorem suum eorum scripta teneantur. Facile dicunt cum juramento, quod postea alio solvant perjurio. *Ad subscriptionem tergiverfantur, quaruntque suffugia.* Alius, non possum, inquit, damnare quod nemo damnavit. Alius; Nihil super hoc à Patribus statutum est: ut dum totius orbis provocatur auctoritas, subscribendi necessitas differatur. *Quidam constantius, quomodo, inquit, damnabimus quos Synodus Nicæana non tetigit?* Atque id non de omnibus Origenistis, quocunque ad Chrysostomum confugerant, intellectum velim, iam partim Orthodoxis, partim Heterodoxis hanc constitisse catervam D. puto; adeo ut illi ex animo, hi ore tenus errores Origenis damnaverint. Quæ cum Chrysostomo minime perspecta esse possent, corda Deo scrutanda relinquens, verbis illos haresin ejurasse satis habuit. Accessit eodem fortasse aliqua Origeniani nominis reverentia, cujus scripta studiose lectitasse Johannem, multaque ex iis ad suos transfusisse usus observasse mihi videor, & in sequentibus Notis comprobasse.

Eudoxia quoque Augusta humanitatem Origenistæ experti sunt: proditum quippe est à Sozomeno & Nicephoro, ad eam, cum forte curru præterveheretur, accessisse Monachos, sibi illatas à Theophilo injurias exposuisse, hanc honore ipsis habito pollicitam, futurum ut brevi cogeretur Synodus, ad eamque Theophilus evocaretur.

X. Dum hæc agerentur, Epiphanius literis Theophili acceptis, quibus ad convocandam E Synodum, & damnandos Origenistas incitatum fuisse supra diximus, cogit Episcoporum Cypriorum Concilium, librorum Origenis lectionem decreto prohibet, cujus decreti exemplar cum alia in loca, tum præcipue Constantinopolim mittit, Johannem ad idem faciendum adhortans. Collectam quoque à Theophilo postea Synodum Alexandriæ eadem de causa fuisse scribunt Soerates, & Sozomenus; negat Baronius, & perperam ad id tempus relatum fuisse ab impuris Scriptoribus Synodum Alexandrinam asserit, utpote quæ jam ante fuerat celebrata. Ego vero quid statuam, non habeo; nam non unum adversus Origenistas conflatum fuisse Concilium narrat Posthumianus apud Sulpitium Severum Dialog. 1.

XI. Missas ad se ab Epiphanio & Theophilo Epistolas, paratasque sibi insidias neglexit Chrysostomus, animumque in Ecclesiastica restituenda disciplina habuit. Legati interim à Theophilo Constantinopolim Monachi Origenistas libellis proscindebant: hi contra spe pacis præclusa apud Arcadium Imperatorem & Eudoxiam, Theophili questi sunt injurias, libelloque oblato graves ipsi & acerbas criminationes impegerunt, postularuntque ut adduceretur vel invitatus, & coram Johanne vadinonium sifteret; confecti vero adversum se accusationum libelli Præfectis urbis dijudicandi permitterentur. Adducendo Theophilo mittitur Alexandriam Elaphius; causam libellorum & accusationum Præfecti cognoscunt. Deprehensa Theophilensium legatorum calumnia, crimen hi in Theophilum conferunt, ab eoque subornatos sese fatentur. Flagellis graviter cæsi detruduntur in carcerem, quoad Theophilus causam pro se dicturus adesset: quo serius adventante pars in

A vinculis obiit, pars in insulam Proconnesum deportatur post adventum Theophili, iudicum animis pecunia mollitis. Hæc ita à Palladio referuntur. Chrysostomus interim Origenistas consiliis & auctoritate sua iuvasse creditus est. Quocirca sub Barnabæ nomine obicure ab Hieronymo perstringitur in Epist. 16. ad Principiam: *Refrigerata*, inquit, *charitate multorum, pauci qui amabant fidei veritatem nostro lateri iungebantur, quorum publice petebatur caput, contra quos opes omnes parabantur: ita ut Barnabas quoque duceretur in illam simulationem, imo apertum parricidium, quod non viribus, sed voluntate commisit.*

XII. Jamque fama percrebuerat male in Johannem affectum esse Theophilum, & causas querere, quibus cum sede deiceret. Hoc intellecto Concilium Constantinopoli cogi volunt optimates, & Clerici complures, quorum inimicitias Chrysostomus severitate sua sibi pepererat. Futurum id pollicita jam ante Origenistis fuerat Eudoxia. Itaque Theophilus Ægyptios Episcopos eo confestim navigare jubet, Antistites Orientis ad Concilium invitat. Nec multo post Cypro solvens Epiphanius Constantinopolim appellit. Obviam progressus Johannes totius Cleri comitatu advenientem honestavit, nec eo perpulit tamen ut hospitio suo, vel domibus Ecclesiasticis, vel sua denique consuetudine uti vellet: adeo infensum Johanni animum propter susceptos Origenistas præse ferebat. Statim Epiphanius ad se convocat Episcopos qui tum forte Constantinopoli versabantur: Decreta Synodorum profert, quibus lectione Origenis omnibus interdicebatur; postulat ut ea ipsi quoque fustigiis suis confirmarent. Paruerunt nonnulli, plures detrectaverunt. In his Theotimus Tomitanus Episcopus, spectatæ vir sanctitatis, iniquum esse dixit, homini jam pridem mortuo injuriam inferre, & majorum de eo decreta rescindere: quo dicto librum quandam Origenis profert, pellectisque versibus aliquot, quibus Ecclesiæ utiles sententiæ continebantur: Intelligent, inquit, qui libros Origenis repudiant, hæc quoque se repudiari. Nihil tamen secius roganti Chrysostomo, ut una secum domo, & una Ecclesiâ uteretur, renunciavit Epiphanius in domus & precum communionem cum illo sese venturum, ita si libros Origenis damnare, & Origenistas Ægyptios à se rejicere vellet: quod cum ante disceptationem causâ facere recusaret Johannes, persuasus est Epiphanius à quibusdam Johannis adversariis, ut in Templum Apostolorum, quo celebranda erat Synaxis, publice prodiret, damnares libros Origenis ac Origenistas, & Chrysostomum ipsum incesceret. Et fecisset sane, nisi jam Templo propinquum adisset Serapion Diaconus à Johannemissus, monuissetque periculo ipsius futurum, si quod animo destinaverat, re ipsa præstaret; ad seditionem quippe rem spectare. Admonitione deterritus Epiphanius pedem retulit.

XIII. Circa idem tempus hunc inter & Eudoxiam simulas intervenit: causam varie Scriptores narrant. Scribunt Leo Imperator, & Symeon Metaphrastes Eudoxiam Augustam, inimico ut erat in Chrysostomum animo, ipsum hæreseos apud Epiphanium accusasse; postulasse Epiphanium ut causam dicturus Johannes accerseretur, se alioqui minime assensurum; ad hæc exclamasse Augustam, si Johannis exitium interpellaret, sese Idolorum cultum restitutam: quo audito dolore perculsum Epiphanium fuis lacrymis Constantinopoli excelsisse. At diversa habet Sozomenus; in morbum incidisse Imperatoris filiolum; hujus vitæ Eminentem Imperatricem rogasse Epiphanium, ut pro eo oraret; qui cum futurum recepisset, ut convalesceret filius, si ab Origenistarum partibus illa descisceret, respondisse Augustam: In Dei potestate filius meus est; tu vero, Epiphani, si mortuos ad vitam revocare posses, ne utique obiisset tuus Archidiaconus: missos eodem tempore ab Eudoxia Origenistas ad Epiphanium quævisse, num aliquando in libros suos vel Discipulos incidisset; negante illo percontatos unde se Hæreticos deprehendisset, qui sententiæ suæ nullum fecisset periculum; huic ex auditu se intellexisse respondentem, subjecisse illos: Nobis vero contrarium evenit, nam ex discipulis tuis & libris, ac Ancorato præcipue tua nobis perspecta sententia nonnullos sæpe refutavimus, qui hæreseos calumniam tibi impingebant; parem itaque nobis vicem retribuere debueras: his intellectis placatum Epiphanium viros dimisisse; & ipsum quoque paulo post navigasse in Cyprum, sive Constantinopoli pœnituisse cum itineris, sive Deus oraculo mortem instare monuisset. Equas discedendi causas habuerit, incertum est. Certe antequam attigisset Cyprum, in ipsa navi decessit, cum jam esset magno natu. Fato quoque circiter hoc tempus extincti sunt Constantinopoli Isidorus, & Dioscorus, & paulo post Ammonius, magnam post obitum sanctitatis famam consecuti. Quo tempore annus agebatur 403.

XIV. Quid de hoc itinere, itinerisque causâ literis tradiderit Polybius Epiphanii discipulus ac socius, ac rerum omnium oculatus testis, operæ pretium est cognoscere. Scribit ille Theophilum Johanni Chrysostomo infensum ob communioni restitutos Longos fratres, cum Imperatricem mittere hunc in exilium velle acceperat, id ut perficeretur summo opere laborasse; dedisse itaque literas ad Epiphanium, quibus Origenismi Johannem

accu-

accusabat; aliam autem ob causam Constantinopolim navigaturum Epiphanium eo magis profectorem accelerasse, non Chrysostomo tamen nocendi studio: magnam tum fuisse in Urbe regiarum perturbationem, propter Eudoxie ac Chrysostomi dissidia; ingressum monasterium quoddam Epiphanium necessitate fuisse coactum, ut quendam ordinaret; agere id tulisse Chrysostomum; hinc dissensiones inter utrumque extitisse; Eudoxiam vero his compertis accessisse Epiphanium, hæreseos accusasse Chrysostomum, & postulasse ut eo abrogato alium Constantinopoli Episcopum præficeret; respondisse Epiphanium, sacerdotio quidem indignum esse Johannem, si re ipsa in hæresin incidisset; sin ipsa ad ulciscendas privatas injurias eum exauctorare vellet, nequitiam se obtemperaturum; excanduisse illam, & interminatam futurum ut Idolorum templa aperiret, si Johannis exilio intercedere vellet: perlatum fuisse ad Chrysostomum, in exilium suum Epiphanium consensisse; eique varicinatum illum, fore ut in throno non amplius sederet, atque hunc vicissim prænuuntiasse Johanni futurum ut ad exilium locum non perveniret; consensisse demum navi Epiphanium, antequam Cyprum attingeret, obiisse, Baronius ad A. 402. cap. 7. falsum esse asserit ad Diaconatum quenquam fuisse promotum ab Epiphanio in Constantinopolitana Diocesi, & unius Sozomeni silentium opinioni suæ præterdit; causam vero cur id jactatum sit, hanc esse divinat, quod in Johannis Hierosolymitani Diocesi jam ante Pauliniano Hieronymi fratri Presbyterii characterem imposuerat; facile itaque Johannem Hierosolymitanum cum Constantinopolitano Johanne Scriptores confudisse. Verum ut dicere prætermittam quam leve sit argumentum ex Sozomeni (cui & Cedrenum addere potuit) silentio petatum, contra Socratis, Leonis Imperatoris, Symeonis Metaphrastæ & Nicephori auctoritatem, tollit omne dubium Polybius id ipsum asserens, qui rei gesta interfuit.

XV. Hac tempestate Constantinopoli agebant Acacius Beroënsis, Severianus Gabalitanus & Antiochus Ptolemaidis Episcopi, & Syrus monachus Isaacus. Hi privatas inimicitias cum Chrysostomo gerentes, Theophilum sollicitant per nuntios ut secum operas ad expellendum Johannem confociaret. Morantem quoque urget Eudoxia Chrysostomo offensior, ideo quod sacris ipsius concionibus, quibus aulicarum mulierum mores sæpe carpebantur, vitiorum suorum sibi conscia notari se censebat. E contrario vero accessit eum ad diluenda crimina (apud Imperatorem quippe fuerat seditionum & cædum accusatus) testatur ipse Chrysostomus in Epistola ad Innocentium Papam, quam exhibet Palladius. Leo autem Imperator, cognomento Sapiens, scribit in vita Chrysostomi, jussisse Arcadium vi adduci Theophilum, cum quæ adversus Johannem fuerat molitus comperisset; & ab Innocentio Pontifice Romano, & ab Honorio fratre postulasse, ut aliqui Roma mitterentur, qui de Theophili causa cognoscerent: tergiversante vero Innocentio, Theophilum Origenisini dicam scripsisse Johanni, & Nitrienibus monachis, à quibus apud Imperatorem fuerat accusatus, suasque in partes Epiphanium illexisse. Narrant Leo & Palladius datos adversus Theophilum accusationis libellos, septuaginta capita habuisse. Maturat ergo iter Theophilus, & Chalcedonem pervenit. Eodem confluit Episcopi, partim Theophili nuntiis, partim Imperatoris mandato exciti. Ex una omnes venisse Provincia scribit Palladius; alii ex Ægypto, aliisque profectos locis narrant, nec non ex Asia, quicunque sedibus suis depulsi se à Johanne agere ferebant, vel aliis ipsi de causis succensebant. Ægyptiis illi navibus transmissis Bosphoro Constantinopolim appellunt. At Theophilum cum plausu exceperunt Ægyptii nautæ; Clericorum obviam processit nullus, utpote infensum Chrysostomo animum præseferenti. Ipse Ecclesiam prætergressus, in Imperatoriam quandam domum sibi paratam divertit. Mota illic trium hebdomadarum facta, pertentatis multorum animis, & ad accendendum Johannem, cujus congressum caute vitabat, instructis, in Quercum Chalcedonis suburbium una cum factionis suæ Præsulibus concessit, & Conciliabulum celebravit. Quadraginta quinque interfuisse Episcopos declarant Georgius Alexandrinus, Symeon Metaphrastæ, & Acta Pseudosynodi illius, quæ repræsentat Photius Cod. 59. At Palladius triginta sex duntaxat agnoscit: sic enim Episcopos qui adsidebant Johanni, ad Conventiculum rescriptis tradit: *Tua quidem Synodus triginta & sex habet Episcopos ex una Provincia: nos autem quadraginta sumus ex provinciis variis, in quibus & septem sunt Metropolitæ.* Duos & quadraginta Johanni affuisse auctor est Leo Imperator. Cum sit autem in adnotandis numeris proclivis lapsus, promptius est suspicari corruptum numerum apud Scriptores illos, quam apud Palladium qui pauciores quam quadraginta Theophilo adfuisse diserte asserit. Statim adesse jubetur Johannes, & ad accusationes respondere, unaque cum eo Scrapion, & Tigris Eunuchus Presbyteri, & Paulus Lector, simul universum Ecclesiæ Constantinopolitanæ Clerum Synodus accessit. Quamvis autem Johanni quadraginta adfuerent Episcopi, non idcirco tamen ad Quercum causam dicturus adesse recubabat; si modo ex Ancistitum numero quatuor eximerentur, merito sibi odii & ini-

A hannes Damascenus, Theophilum morti proximum, cum propter admissum in Johannis causa peccatum, exhalare spiritum non posset, oblata ipsi Chrysostomi imagine & adorata statim animam egisse. Nihil fecius tamen ejus famam lancinavit Cyrillus Theophilus cognatus. At cum animus ipsius mitigare studenti Attico Constantinopolitano Episcopo perpetuas sese cum Chrysostomi nomine inimicitias gesturum Cyrillus renuntiasset, in acres Isidori Pelusiota objurgationes incurrit: & ad meliorem tandem revocatus mentem cum Johannis memoria rediit in gratiam, nomenque ipsius Diptychis inseruit. Anonymus Chrysostomi vitæ scriptor in somnis monitum à Johanne Cyrillum sententiam mutasse narrat, deque ejus pietate & integritate saniora sensisse. Relato ejus in Diptycha nomine, reliquis Præfatis idem ut facerent, exemplo fuit. Adeo ut publice coli deinde cœptus sit Chrysostomus, & magna demum pompa ac comitatu Constantinopolim reliquias ipsius Comanis devexerit Proclus antistes Constantinopolitanus. Hic porro frustra miratur Socrates, quid sit cur tot post obitum annis Origenem ab Ecclesiæ communione segregatum pronuntiaverit Theophilus, Johannem vero trigésimo quinto è morte anno in eandem Proclus receptum voluerit: nam licet Origenis potius doctrina, quam nomen fuerit à Theophilo dammandum, nihilominus tamen utpote nefaria doctrinæ auctor Origenes censuram aliquam & reprehensionem commeruit; cum nullus è contrario erroris affinis Chrysostomus, per summum scelus ab Ecclesia proscriptus, jure in eam subinde receptus sit. Jam ante hæc temporalium de resurrectione adversus Origenem scripserat Hammon Hadrianopolitanus, ut à Maximo traditum est in Scholiis ad Dionysium de cœlesti Hierarchia, cap. 7. de ejus ætate unum habeo quod dicam, vetustiore fuisse ipsum Cyrillo, à quo in testimonium alicubi citatus est.

XXIV. Restituto in pristinam famam Chrysostomo, magna tamen ex his conflictationibus Origeniano nomini ignominia illata est, ut fere jam vulgo pro Hæretico haberetur. Quapropter Hieronymus Demetriadem virginem præceptis instituens anno 413. caute monet, ut sibi ab Origenistarum fermento caveat. Nam cum Origenismum ab Anastasio protitum dixisset, addit: *Et quia vereor, imo rumore cognovi, in quibusdam adhuc vivere & pullulare venenatam plantariam, illud te pio caritatis affectu præmonendam putaui sancti Innocentii, qui Apostolicæ cathedræ, & supradicti viri successor & filius est, teneas fidem.* Postquam vero animarum *apostolus* & admilla ab iis ante vitam peccata, velut hæreseos illius characteristiconnotavit; *Hæc impia, inquit, & scelerata doctrina olim in Aegypto, & Orientis partibus versabatur, & nunc abscondite, quasi in foveis viperarum apud plerosque versatur, illarumque partium polluit puritatem, & quasi hæreditario malo serpit in paucos, ut perveniat ad plures.* Atque his & sequentibus non Origenismum duntaxat, sed & hujus traducem Pelagianismum notat; magna siquidem doctrinæ utriusque affinitas. Unde Johannes ille Hierosolymitanus sæpe jam vocatus in partes, postquam Origenianam diu propugnavit doctrinam, in Pelagianam demum prolapsus est; nec Pelagium fovit modo, sed Hieronymi etiam Pelagiomastigis ulciscendi studio, in discipularum ipsius Eustochii & Paulæ monasteria cædibus, incendiis ac rapinis per submissos gregales suos grassatus est. At cum paulo post mors oppressit, anno nimirum post Christum natum 416. & quadriennio post, ipsum quoque Hieronymum, Leo Papa suppar huic ætati in Epist. II. ad Julianum Coensem Origenianæ animarum *apostolus* damnationem probat & prædicat. Leoni æqualis Vincentius Lirinensis, de quo in superiore sectione diximus, in libello adversus Hæres. cap. 23. maximis Origenem affecit laudibus, quo splendidior esset subjecta vituperatio. Auctor Catalogi Scriptorum Ecclesiasticorum ad Desiderium, Hieronymo perperam adscripti, Hæreticis alioqui non valde iniquus, Origenem tamen temeritatis & erroris infimulat. Dioscorus Alexandrinus præsul apud Synodum Chalcedonensem Origenismi infimulatus est à Theodoro Alexandrinæ Ecclesiæ Diacono. Refert Cyrillus Monachus, in vita S. Euthymii, maximam Origenistarum multitudinem in Cæsareæ Palæstinæ vicinia habitasse; cumque ii ad sanctissimum Abbatem Euthymium frequenter ventitarent pietatis obtentu, vanitatem ipsorum & errorem virum harum rerum callentissimum coarguisse, & reluctantes argumentis oppressisse. Memorabile vero in primis Concilii Romani, anno 496. sub Gelasio Papa habiti decretum, super Origene, ipsiusque lucubrationibus, quod est hujusmodi: *Origenis nonnulla Opuscula, quæ vir beatus Hieronymus non repudiât, legenda suscipimus: reliqua autem omnia cum auctore suo dicimus esse renuenda.* Ad hæc vitio dat Eusebio, quod in laudibus atque excusatione Origenis schismaticum conscripsit librum. Deinde scriptum, quo agitur de pœnitentia Origenis, apocryphum esse jubet. Attamen supposititia hæc esse, totamque adeo Decreti hujus partem, quæ ab his verbis: *Item Decretales Epistolæ* ad finem usque pertinet, à Gratiano additam esse, nihilque hujusmodi in antiquis Codicibus reperiri affirmant nonnulli; velut Nicolaus de Cusa in libro de concordantia Catholica, cap. 3. Denique Stephanus Gobarus Trithemita reprehendendi Isidori Pelusiotæ anam quarentem Severum, Origenismum

mum ipsi affinxisse scribit; idcirco nempe quod Chrysostomi causam adversus Theophilum A & Cyrillum defendisset: attamen veritate victum resipuisse, & temere jactatam calumniam prudenter revocasse.

XXV. Nonnullos autem contrariis ductos studiis Origeniano nomini hoc tempore favisse comperio. Theodoretus Hæresion feriem contexens, nullum in iis Origenismum, bullos Origenistas recenset: imo vero Origenem cum laude & honore appellat. Certe totis quinquaginta annis Theodoro vetustior Philastrius Brixienfis, qui Hæreticorum item Catalogum edidit, nullam penitus fecit Origenistarum mentionem; quod in eo tamen minus mirandum est, utpote qui Epiphani, Hieronymi, Johannis Hierosolymitani, Theophili, Nitriensis, & Chrysostomi altercationes ætate præcesserit. Origenistas vero palam se produnt Socrates Scholasticus, & Hermias Sozomenus in Historiis suis; ita diligenter argumenta perquirunt omnia, quibus fulciri secta hæc & roborari potest. Fuit ex eodem grege Sidonius Apollinaris, fuit & Auctor Prædestinati æqualis temporum illorum, à Jacobo Sirmondo in lucem editus, studium suum adversus Origenem præseferens, & errores ipsius Operibus admissos, à falsariis, & librorum adulteratoribus Hæreticis intrusos & aspersos fuisse gnaviter contendens. Fertur etiam ex libris Origenis instructus ad impietatem & armatus Eutyches, impurus Hæreticus, unicam in Christo naturam posuisse. Adeo diversa homines de Origenis doctrina hac tempestate sentiebant.

SECTIO TERTIA.

I. Rursus è Palestina monasteriis Origenismus emergit. II. Origenistas apud Iustinum accusat Sabas, III. Origenismum passim spargunt Nonnus & Leontius. IV. & aliquanto post Nonni discipuli Theodorus & Domitianus Origenismi causa crudelia multa perpetrant. V. Sarabaitæ unde dicti. VI. Origenistarum gesta Imperatori renuntiatur. Gelasius Lauræ Præfatus, ab ejus aditu excluditur: huic in reditu defuncto succedit Georgius Origenista, Georgio Cassianus, Cassiano Conon, orthodoxo orthodoxo. Antiochena Synodus. VII. Epistolam ad Menam adversus Origenem scribit Iustinus: VIII. ejus Epistola summa representatur. IX. Theophrastus somnium. Iohannes Philoponus Origenizat. X. Trium Capitulorum causa aliquanto post ventilari cæpta est. XI. Editum adversus tria Capitula promulgat Imperator, unde Schismata multa oriuntur. XII. Reflorescit Origenismus in Palestina. Synodus Quinta celebratur, XIII. & damnat tria Capitula. Hinc magnis motibus Ecclesia conturbatur. XIV. Verum in Quinta Synodo de Origene actum sit. XV. Quid in ea adversus Origenem constitutum sit, exponitur. XVI. Nova in Origenismum facta odij accessio, XVII. quæ prodeuntibus subinde annis paulatim obsolevit. Insensos sibi tamen nonnullos identidem Origenes natus est, XVIII. Græculos præcipue: à Latinis vero benignius exceptus est. XIX. Oraculum divinitus editum S. Mechtildi de salute Origenis, Guidonis & Platina de Origene judicium. Hujus causam tuentur Iohannes Picus, & Iohannes Nauclerus. Favet ipsi quoque Iohannes Trutemius, sed citra errorum ipsius defensionem. XX. Primus Origenis Opera prælo committit Iacobus Merlinus, & pro eo Apologiam scribit, unde Massæi & Bedæ convicii appetitur. XXI. Defendunt Origenem Erasmus, Ferrarius, Sixtus Senensis, Genebrardus, & Halloxius: eundem impugnant Baronius, & Bellarminus, Lutherus, & Beza: incerta Sculteti ratio: æquiores in eum se gerunt Espenceus, Possévinus, Greeserus, & Binetus.

I. SUPERIORES turbas, velut de compacto, multorum annorum induciæ consecutæ sunt, Origenismo faventibus quidem multis, pluribus etiam adversantibus, sed utrisque vel prementibus sententiam, vel citra discordiam aperientibus: quoad è Palæstinæ monasteriis nova rursus dissensionis flamma erumpens, maximum in Ecclesia peperit incendium. Nam cum ex erectis à S. Saba asceteriis per nefas exiissent monachi quidam perduelles, & ad torrentem Thecoun in Palæstina novam Lauram extruxissent circiter annum Christi 517. reconciliatus cum illis Sabas, decoratæ à se & amplificatæ ipsorum Lauræ Johannem quendam præfecit. Scribit Cyrillus monachus, testis locuples, ut qui his locis & temporibus vixerit, morti proximum Johannem hujusmodi vaticinium edidisse. Ecce veniunt dies, in quibus qui præsentem locum habitant, descendent à recta fide, & extol-

Cyrill. in
vit. S. Sa-
ba. c. 49. 50.